

STATİSTİKA NƏDİR?

Şagirdlər, onların dostları,
valideynlər və müəllimlər
üçün.

Siz bilirsinizmi:

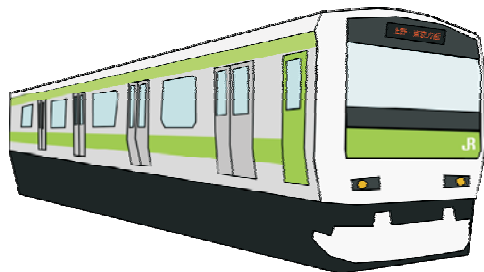
2015/2016-cı tədris ilində Azərbaycan məktəblərində nə qədər şagird təhsil alıb?

Hər gün metrodan neçə nəfər sərnəşin istifadə edir?

2015-ci ildə Azərbaycanda nə qədər dondurma istehsal olunub?

Gəlin statistikadan soruşaq

Siz cavabları səhifə
27-də görə bilərsiniz.

Statistika nədir?

Sıfır və bir bu suala cavab tapmaqda biza kömək edəcək.

Statistika insanların
yaşayış səviyyəsini
göstərir.

Statistiklər statistik
məlumatları yığan
və emal edən
şəxslərdir.

Statistika hansı sahələri əhatə edir?

- əhali
- mədəniyyət və turizm
- əmək bazarı
- elm, təhsil, texnologiya
- ətraf mühit
- sənaye
- tikinti
- kənd təsərrüfatı
- ticarət
- nəqliyyat
- rabitə
- qiymətlər
- energetika
- və digər sahələr

Statistik məlumatların istifadəçiləri

- Adi vətəndaşlar
- Sahibkarlar
- Məktəblər, kolleclər, universitetlər
- Elmi müəssisələr
- Kütləvi informasiya vasitələri
- Dövlət idarələri
- Beynəlxalq təşkilatlar

Biz nə üçün statistik məlumatlardan istifadə edirik?

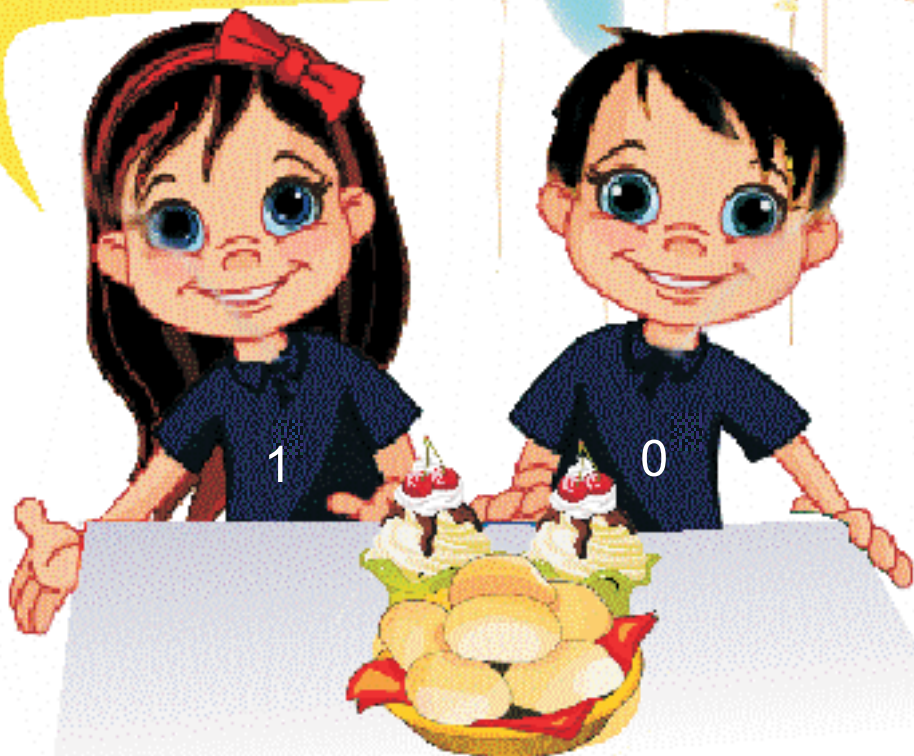
Statistik məlumatlardan istifadə etməklə biz:

- ölkədə vəziyyəti təhlil edə bilərik;
- başqa ölkələrlə müqayisə apara bilərik;
- qərar qəbul edə bilərik;
- problemləri müəyyən edə bilərik.

Gəlin statistika ilə birgə məşğul olaq.

Hər kəs statistikadan istifadə edə bilər.
Sənin ad günün yaxınlaşır və sən öz
məktəb yoldaşlarınla qeyd etmək istəyirsən.
Sənin valideynlərin ad günü üçün nə qədər şokolad,
kökə və dondurma lazım olduğunu müəyyən etməlidirlər.

Biz mağazaya gedib təqribi olaraq onlardan ala bilərik.

O zaman biz lazım olandan az şokolad və kökə, həddindən çox isə dondurma ala bilərik.

Bu zaman bizə məhz statistika kömək edəcək.

Statistik müayinə

Keçən ad günü tədbirində nə qədər şokolad, kökə, dondurma yeyildiyini hesablamaq üçün mağazadan verilən qəbzlərdən istifadə edə bilərsiniz.

Statistiklər bunu
“məlumat yığımı”
adlandırırlar.

**Əgər sən qəbzləri tapa bilməsən,
öz dostlarından soruşa bilərsən ki,
onlar belə tədbirlərdə nə qədər
şokolad, kökə, dondurma yeyirlər.**

**Sən onlardan ya şifahi soruşa bilərsən,
ya da sorğu anketini tərtib edə bilərsən.
Gəlin sınayaq.**

səyahət

- 1 - Mən nəyi bilmək istəyirəm?
- 2 - Mən bunu necə əldə edə bilərəm?
- 3 - Necə soruşmaq olar?
- 4 - Müayinəni necə aparmaq olar?
- 5 - Toplanan məlumatları necə emal etmək olar?
- 6 - Məlumatı necə başadüşülən edə bilərəm?
- 7 - Statistik məlumatdan necə və nə məqsədlə istifadə etmək olar?

1. Mən nəyi bilmək istəyirəm?

Statistik məlumat necə əldə olunur?
Bütün statistik müayinələr “mən nəyi istəyirəm və nə üçün?” sualı ilə başlayır.
Biz bilmək istəyirik ki, sinifdəki uşaqlar ad günü üçün hansı şirniyyatların, qidaların olmasını istəyirlər.

Sinif otağındakı lövhədə belə bir elan yazıldı:

**Oktyabr ayının 11-i biz ad gününü qeyd edəcəyik.
Siz dəvətlisiniz!**

1. Mən nəyi bilmək istəyirəm?

Uşaqlar!

**Biz ad günündə nə yemək istəyirik?
- şokolad, alma, dondurma, kökə**

**Biz nə üçün mübahisə edirik?
Biz kiçik bir statistik müayinə
keçirə bilirik.**

**Mənim fikrimcə, ən yaxşısı şokoladdır.
Heç şübhəsiz, alma sağlamlıq üçün ən yaxşısıdır.
Mən dondurmanı çox sevirem.
Kökəsiz, şirniyyatsız ad günü olar?**

2. Mən bunu necə əldə edə bilərəm?

Belə müayinəni telefon və ya internet vasitəsilə də etmək olar. Biz indi məlumatı necə yığmaq barədə düşünməliyik.

Biz tənəffüsdə müsahibə götürə bilərik. Ya da anket paylayaraq uşaqlardan onun doldurulmasını xahiş edə bilərik.

Sən sorğu anketini hazırlayaraq uşaqlardan onu doldurmasını xahiş edə bilərsən. Belə sorğunun iştirakçıları "respondent" adlanır.

3. Necə soruşmaq olar?

Sorğu test deyil. Siz öz adınızı yazmırsınız.
O, anonim adlanır.

Cavablar istəklərdən asılı olacaq.

Sorğunun açıq və qapalı tipli sualları ola bilər.

Qapalı tipli suallar – respondentlər cavablardan birini seçirlər.
Açıq tipli suallar – respondentlər öz cavablarını yazırlar.

4. Müayinəni necə aparmaq olar?

Yaxşı sorğu təşkil etmək
özü bir məharətdir.
Burada sən məsləhətlər
tapa bilərsən.

★ ★ ★

Sorğunun necə doldurulmasını
qısaca izah et.
Cavab variantlarını aydın et.
Respondentlərin başa düşə
biləcəyi sualları sorğuya əlavə et.

4. Müayinəni necə aparmaq olar?

İndi biz müəyyən etməliyik ki, bizə hansı tip müayinə lazımdır - tam yaxud seçmə.

Tam müayinə – hər kəs sorğuya cəlb olunur. (bütün şagirdlər)
Seçmə müayinə – şagirdlərin ancaq bir qismi iştirak edir.

Qapalı tipli sualları olan sorğu

Ad günündə yemək üçün nəyi
daha çox istəyirsiniz?
(yalnız bir cavabı seçin)

şokolad

alma

dondurma

köke

bilmirəm

Açıq tipli sualları olan sorğu

Ad günündə yemək üçün nəyi
daha çox istəyirsiniz?
(öz cavabınızı yazın)

Dondurma

5. Toplanan məlumatları necə emal etmək olar?

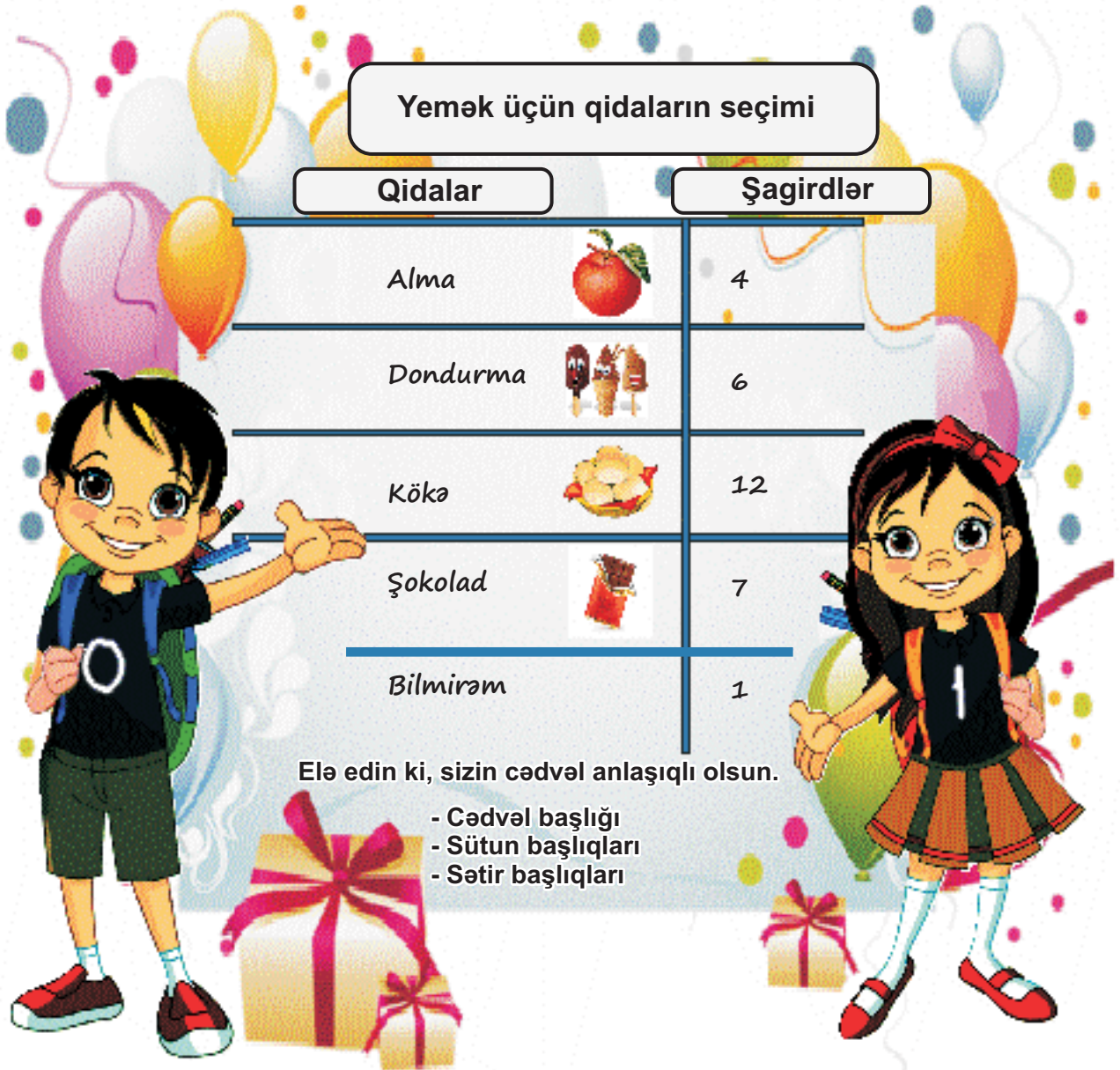
**Cavablar bizim statistik məlumatdır.
Gəlin onları kompüterə daxil edək.**

**Statistiklər bu məqsəd üçün
kompüter proqramlarından
istifadə edirlər.**

**Eyni zamanda əl ilə də
hesablaya bilərik.**

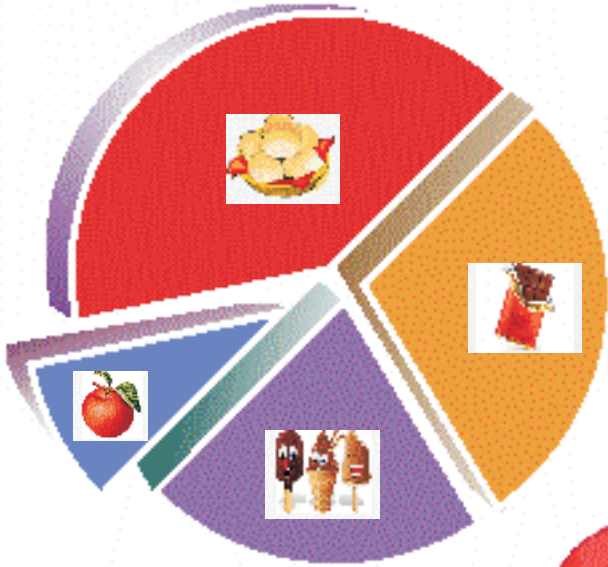

İndi mənim əlimdə real statistik məlumat var!

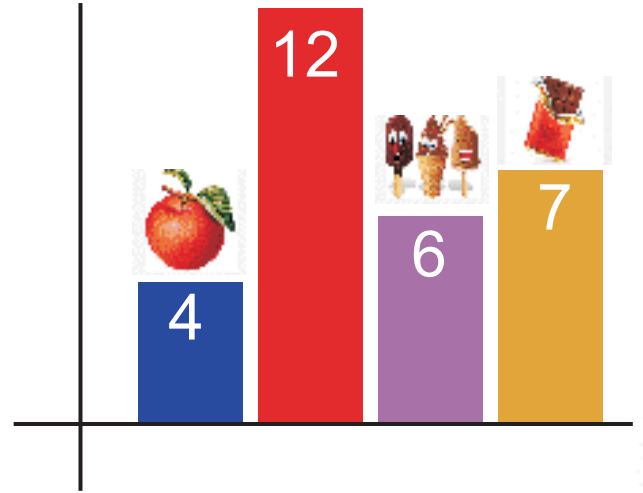

6. Məlumatı necə başadüşülən edə bilərəm?

Diagramla

Qrafiklə

7. Statistik məlumatdan necə və nə məqsədlə istifadə etmək olar ?

Statistika vasitəsilə siz öyrənə bilərsiniz :

- Azərbaycanda nə qədər əhali yaşayır ;
- onlar harada işləyir ;
- nə qədər ət, meyvə, tərəvəz yeyilir ;
- və digər məlumatlar .

Siz bu məlumatları əvvəlki illərin məlumatları ilə, ya da başqa ölkələrin məlumatları ilə müqayisə edə bilərsiniz. Bu il ad günündə yeyiləcək qidaların həcmi bilməklə siz gələcək illər üçün proqnoz da verə bilərsiniz.

Azərbaycanda statistik məlumatları hardan əldə etmək olar?

Rəsmi statistik məlumatlar düzgün, obyektiv, real vəziyyətə uyğun olmalıdır, çünki onlar bizim həyat şəraitimizi, yaşayış səviyyəmizi əks etdirir.

Azərbaycanda rəsmi statistik məlumatların əsas istehsalçısı Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsidir.

www.stat.gov.az

Kitabın əvvəlində verilən sualların cavabı:

2015/2016-cı tədris ilində
Azərbaycan məktəblərində
1 milyon 356 min 81 şagird təhsil almışdır.

Hər gün metrodan
616 min sərnişin istifadə edir.

2015-ci ildə Azərbaycanda
2 min 575 ton dondurma
istehsal olunub.

Uğurlar!

**Bizimlə birlikdə olduğunuz üçün
çox sağ olun!**

STATİSTİKA NƏDİR?

Ümumi rəhbər

Tahir Budaqov

Məsul şəxs

Rafael Suleymanov

Ünvan

Bakı -AZ 1136,
İnşaatçılar prospekti 81,
Dövlət Statistika Komitəsi

Əlavə məlumat almaq üçün

tel: [+\(99412\) 5386498](tel:+994125386498)

E-mail: sc@azstat.org
<http://www.stat.gov.az>